

FÖRSVARETS

FORUM

nr 5 • 2012

Försvarsmaktens personaltidning

Grundstenarna är på plats

EN MUSIKALISK RESA • FORT BLISS MED FAMILJEN • TAGGADE FÖR BEMANNINGSARBETE

INNEHÅLL

Försvarsmakten söker spetskompetens.....	4
Fokus: Tre år med ÖB.....	5 - 8
Besök i USA och Kanada.....	9
På jobbet: Liveinspelning inför miljonpublik	10 - 11
Uppdraget: Militärobservatör i Kongo ...	12 - 13
På djupet: Specialistofficer på utbildning i USA.....	14 - 15
Så går bemanningen till.....	16 - 17
Krönika: Försvarsmaken köper tillbaka egen utbildning.....	18
Ett system för hela världen	19
Medaljer till veteraner	20 - 21
Reservproblematik på väg att lösas.....	22

FÖRSTASIDAN

ÖB på Karlberg under statsbesök.

FOTO: JOHAN LUNDAHL/
COMBAT CAMERA

REDAKTIONEN

Försvarsmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och email.

kontakt: ff-red@mil.se

telefon: 08-788 88 88 (Informationsstaben)

ansvarig utgivare

ERIK LAGERSTEN, informationsdirektör

redaktör detta nummer

SUVITA BALLCHAND

Försvarsmaktens informationsstab

formgivare

EVA KENT

FMLOG, APSA, Grafisk produktion, Stockholm

Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material. Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarsmaktens officiella ståndpunkt. För ej beställt materiel ansvaras ej.
ISSN 1100-8245

Nästa manusstopp: 4 september 2012

Beräknad utgivningsdag: 25 september 2012

◆ Läs mer på www.forsvarsmakten.se

◆ Läs mer på intranätet email

Tryckt hos Arkitektkopia AB

Att vara stolt

Tänk dig en middag med veteraner från Kongo, Libanon, Balkan och Afghanistan. Soldater i varierande ålder som har en sak gemensam - de har utfört svensk vilja, inom utrikes- och säkerhetspolitik, i främmande land.

Flera av dem har skadats under uppdragen, alla bär på minnen som etsat sig fast för livet. Något de delar med sina livskamrater och andra nära, och som alltid på ett eller annat sätt präglar vardagen.

Jag vet hur det var och är efter min egen tjänstgöring i Bosnien, och jag har känt igen känslorna under de återkommande resorna jag gör till våra insatsområden.

Middagarna var faktiskt två. Dels kvällen före veterandagen den 29 maj, dels aftenen innan nationaldagen den 6 juni. Mötena med veteranerna och deras närmast anhöriga på Karlbergs slott fick mitt hjärta att klappa med extra stolthet.

Att ta del av deras erfarenheter, att få höra om vilka stora uppoffringar som gjorts. Att träffa den blandning av äldre och unga soldater som gjort skillnad. Det visade verkligen på det mänskliga kapitalets kraft.

Att sedan som överbefälhavare få hedra ett antal av dessa hjältar med medaljer vid monumentet vid Sjöhistoriska museet och vid Kungliga slottet är stort. Vi är på god väg att skapa en tradition som ger en mersmak åt både veteran- och nationaldag. Att på ett både värdigt och högtidligt sätt visa erkänsla och hylla våra hjältar - för sådana finns det gott om i Försvarsmakten.

Arbetet som överbefälhavare innebär också en hel del möten med försvarsschefer från andra länder. Där diskuteras ofta erfarenheter från genomförda insatser och eventuella nya. Även vid dessa möten får jag anledning att känna stolthet över vad vi åstadkommer med vårt svenska kunnande inom försvarsområdet.

Det beröm de uttryckt för våra insatser utanför Somalias kust, över Libyen och i Afghanistan värmer stort. Att detta skett mitt under den omdaning av Försvarsmakten vi är uppe i gör betyget extra mycket värt.

Ni gör ett bra arbete med många viktiga resultat, både i insatserna och i förbandsproduktionen, trots den hårda arbetsbelastningen på grund av alla de förändringar som pågår samtidigt i vårt försvar. Så - med dessa ord - vill jag önska alla en trevlig sommar. Vi är väl värda några veckors ledighet för att köra med full fart igen i höst.

Sverker Göranson
Överbefälhavare

Livgardet öppnade dörren för utvalda

Många passade på att kolla sin fysiska status – något som är kopplat till självförtroende och som ibland upplevs som en tröskel i anställningsprocessen.

Den nya försvarsmakslooken?

Istället för att som tidigare öppna förbandet för allmänheten bjöd Livgardet i år bara in speciellt utvalda målgrupper: gymnasieskolor, politiker, tjänstemän och näringsliv från kommunen.

– Vi skapar direktkontakt med dem vi vill påverka, säger Livgardets informationschef Katja Öberg-Lundgren.

Idén att bjuda in skolor kom från Ledningsregementet som gjorde detta med lyckat resultat hösten 2011.

– Många skolor ringer till oss och vill att vi ska besöka dem och berätta om Försvarsmakten. Det är jättekul, men tyvärr ger en föreläsning sällan ett minne som består, säger Katja Öberg-Lundgren.

– Om eleven däremot själv får komma till oss, delta i aktiviteter och berätta om det i sina sociala medier så har man skapat en relation och ett minne som sprids och som består, säger hon.

Under de två aktivitetsdagarna fick besökarna bland annat tävla i bärbärning, genomföra fystester, prova utrustning och tala med anställda. Tack vare den regionala samverkan som finns mellan förbanden i Mälardalen kunde även Luftstridsskolan och Ledningsregementet delta med stationer på Livgardet. Och besökare på Livgardet kunde i sin tur vinna VIP-platser till Marinens dag lördagen den 26 maj.

– På så vis förstärker vi det intresse som finns och skapar en helhetsbild av Försvarsmaktens verksamheter på land, i luften och till sjöss, säger Katja Öberg-Lundgren.

TEXT & FOTO: BJÖRN WESTERDAHL/LG

Observatörer i Syrien

Regeringen har nu fattat beslut om att på FN:s begäran skicka observatörer till UNSMIS, som insatsen i Syrien kallas. Försvarsmakten har sedan i början av maj varit beredd att ställa upp med militärobservatörer till FN:s insats, men observatörerna har hittills nekats visum. Nu har dock tre personer fått visum. FN:s insats i Syrien, UNSMIS (United Nations Supervision Mission in Syria) sattes den 21 april inledningsvis upp för en 90 dagarsperiod och består av 300 obebäpnade militära observatörer från en mängd länder. Syftet är att allt väpnat våld ska upphöra.

– Säkerhetsläget i Syrien har försämrats de senaste veckorna, men våra observatörer är väl förberedda för insatsen och har alla erfarenhet som militärobservatörer, säger Berndt Grundevik.

Rekrytering till GMU börjar i augusti

Från den 6 augusti välkomnar Försvarsmakten nya sökande till GMU. För att påminna om möjligheten och locka intresserade att söka genomförs en kampanj för Försvarsmakten som arbetsgivare från augusti till oktober. Kampanjen kommer att synas på internet, i tidningar och på stortavlor. Dessutom skickas direktreklam bland annat till personer som tidigare visat intresse för GMU.

Syftet med rekryteringen är att säkerställa att Försvarsmakten både på kort och lång sikt har rätt bemanning för att lösa sina uppdrag. Rekryterna kommer erbjudas heltidstjänstgöring eller tidvis tjänstgöring som soldat eller sjöman och uppdrag som soldat inom Hemvärnet.

Ansökningsperioden för GMU 1 2013 är vecka 32–36. Ansökningar till GMU 2/3 2013 tas emot vecka 37–40. Information om sökbara arbetsområden publiceras i samband med att ansökan öppnar. Försvarsanställda får tillgång till mer information i samband med kampanjstarten.

Välkommen till en helt annan verklighet

Förberedande militär utbildning erbjuder ungdomar som har sitt ursprung i ett land utanför EU eller med motsvarande erfarenhet möjlighet att prova på Försvarets Maktens verksamhet i 10 veckor. Utbildningen anordnas i samarbete med Arbetsförmedlingen. Deltagarna får möjlighet att både lära sig hur det är att jobba i Försvarets Makt och att läsa upp gymnasiebetyg.

– Syftet med utbildningen är att ge ungdomarna möjlighet att få prova på Försvarets Maktens verksamhet och ta ställning till om de vill söka till grundläggande militär utbildning, GMU, för att på sikt nå en anställning hos oss, säger personaldirektör Per-Olof Stålesjö.

Många av Försvarets Maktens uppgifter kräver kompetens inom olika språk och kulturer. Därför behöver vi rekrytera personer som kan bidra med den spetskompetensen. Kampanjen "Välkommen till en helt annan verklighet" riktar sig till arbetslösa svenska medborgare med målsättning att anta 500 deltagare, 250 kvinnor och 250 män.

Bivackövning, fysträning och sjukvårdsutbildning är några exempel på de aktiviteter deltagarna kommer att få prova på. Förbanden som genomför utbildning är Norrbottens regemente (I 19), Skaraborgs regemente (P 4), Luftvärnsregementet (Lv 6) och Sjöstrids-skolan (SSS). Den civila delen ansvarar

Arbetsförmedlingen för. Utbildningen startar den 19 november och är frivillig.

– Det är ett unikt projekt och en möjlighet för ungdomarna att lära känna Försvarets Makt som arbetsgivare. Den kombinerade utbildningen med militära och civila inslag kommer att stärka deras meritvärde på arbetsmarknaden, säger Soledad Graufville, strateg vid Arbetsförmedlingens ledningsstab.

Läs mer om förberedande militär utbildning och kravprofilen på www.forsvarsmakten.se/fmu ♦

TEXT: SUVITA BALLCHAND/
INFO

Grunden har formats

Första året som ÖB, 2009, besökte han många förband, skolor och centra. Året därefter besökte han samtliga förband och adresserade vid dessa tillfällen även all personal.

Ambitionen under innevarande år är att träffa personalen på så många förband som möjligt, i gruppvisa samtal med alla kategorier av personal. Lägg till det åtskilliga resor utomlands. För att inte tala om återkommande besök i våra insatsområden.

- Ingen hade kunnat förbereda mig på det kontinuerligt höga tempot, säger ÖB Sverker Göranson. Men det beror på ett högt internationellt tryck och min egen vilja att vara med och träffa personal och chefer där de verkar.

Sverker Göranson har tjänstgjort drygt tre år som ÖB. När han tillträdde var Försvarsmakten i början av ett intensivt framåtriktat arbete. Det har sedan fortsatt med ett antal förändringar som till slut ska leda till ett rustat och övat insatsförsvar som står redo 2019.

- Vi kommer att agera i samverkan med andra aktörer i eller utanför Sverige, ha beredskap för att agera i helt skilda miljöer - både rent geografiskt men också i konfliktintensitet. Dessutom måste vi vara redo att möta en inte tydligt definierad motståndare i en miljö där många faktorer förändras.

Beslutet 2009

Riksdag och regering fattade 2009 beslutet att införa ett insatsförsvar, baserat på frivillig rekrytering och en förändrad omvärld. Att styra Försvarsmakten i den riktningen är verkligen, för att använda en gammal klyscha, som att gira med en supertanker. När Försvarsmaktens upp-

ÖB på besök vid Försvarsmedicinskt centrum i Göteborg.

Foto: Zarah Jonsson

Under ett statsbesök passar ÖB på att tala med soldater på Livgardet.

Foto: Nicklas Gustafsson

► gifter förändras måste medarbetarna hitta sina nya roller, och anpassa arbetet efter det. För det är vi som medarbetare som är till för att Försvarsmakten ska kunna leverera effekt i de uppgifter regering och riksdag har beslutat, inte tvärtom. Förändringarna har blivit många och inte sällan skapat debatt och diskussion. En diskussion som är nödvändig att ta, på alla nivåer, för att få medarbetarna med i arbetet mot det färdiga insatsförsvaret 2019.

Vi har med gemensamma krafter kommit en bra bit på vägen i reformen, säger ÖB, och understryker att de nödvändiga och viktiga grundstenarna nu är på plats.

Därför skiftas nu fokus mot att befästa de reformsteg som har tagits. Försvarsmakten låter krigsförbanden utgöra motorn i det fortsatta arbetet. Krigsförbanden ska växa in i sina uppgifter, genom fler och mer kvalificerade övningar i takt med att personalen i förbanden växer till.

Här är ett axplock av de byggstenar som skapar det nya försvaret:

- Anställda gruppchefer, soldater och sjömän, värnplikten vilar.
- Alla anställda ska kunna tjänstgöra internationellt.
- Marknadsföring för att nå blivande soldater och sjömän.

ÖB på besök hos den svensk-finska kontingenten FS 18, Afghanistan.

Foto: Henrik Eskilsson

Förbandet ME 01 stod uppställda på HMS Trossö då ÖB genomförde besök.

Foto: Johan Lundahl

- Instruktioner för krigsförbandsövningar och för befattningsutbildning
- Tvåbefälssystem.
- Krigsförbandsspecifikationer för Insatsorganisation 14.
- Ny basorganisation anpassad till insatsorganisationen.
- Omstruktureringen – rätt anställd på rätt plats.
- Utvecklat nordiskt försvarssamarbete i NORDEFKO.
- Omdaning av försvarslogistiken.
- Införandet av Prio.

Gemensamt för punkterna ovan är att de alla har bäring mot insatsförsvaret. Något som inte alltid varit tydligt i den offentliga diskussionen. Men kraven på den svenska försvarsmakten i dag är annorlunda än under kalla kriget, då vi hade en statisk hotbild med Nato på ena sidan och Warszawapakten på den andra. Dåtidens förvarningstider var annorlunda och hoten lättare att både identifiera och definiera.

– Det nya uppdraget är att Försvarsmakten ska vara ett mer flexibelt och användbart säkerhetspolitiskt instrument.

Svenska intressen och värderingar – som demokrati, mänskliga rättigheter och fri handel över gränserna – ska skyddas där riksdag och regering så beslutar. Vilket kan vara i Sverige men också längre bort, säger Sverker Göranson.

Detta påverkar också hur Sverige nationellt väljer att optimera sina stridskrafter.

– Frågan för Sverige, liksom för andra nationer, är hur vi på bästa sätt kombinerar det nationella intresset med det internationella samfundets behov, säger ÖB, och tillägger att ett alliansfritt land som Sverige även noga måste beakta det egna territorialförsvaret.

Ett annat viktigt ingångsvärde i det avseendet är de långsiktiga ekonomiska förutsättningarna. Här har ÖB tydligt signalerat att på längre sikt är det inte balans mellan Försvarsmaktens nuvarande uppgifter och resurserna. De senaste åren har Försvarsmakten dock visat en verksamhet i ekonomisk balans.

– Men det är inte detsamma som att vi är i operativ balans, poängterar ÖB Sverker Göranson. För att långsiktigt ha ekonomi att kunna lösa våra operativa

uppgifter krävs fortsatta rationaliseringar, ett mer effektivt internationellt samarbete men också resurstillskott.

Det är också en fråga som ÖB vid många tillfällen betonat att han vill ha en diskussion om med regeringen. Mitt i denna omdaning möts svensk försvarsmakt med mycket stor respekt i det internationella samarbetet.

– Jag känner stolthet över allt beröm och den erkänsla vi får vid möten med andra länders försvarshefer exempelvis i Bryssel, säger Sverker Göranson. Han nämner att våra insatser i Afghanistan, över Libyen och utanför Somalia gett stort internationellt avtryck.

– Det visar att vi är dugliga på alla arenor – vår personal i armén, flyget och marinen står sig väldigt väl internationellt.

– Jag är imponerad över hur vår personal levererar resultat både i insatser och i mötet med våra nya soldater hemmavid, inte minst som det sker samtidigt med det intensiva förändringsarbetet.

Dagens och morgondagens kriser

Dessa kriser upplevs som mer sammansatta än tidigare. De är dessutom oftast nationsöverskridande vilket betyder att knappast något land kan klara utmaningarna på egen hand. Den svenska solidaritetsförklaringen gentemot EU och de nordiska länderna betyder att vi både ska kunna ge och ta emot hjälp, så väl civil som militär.

– Men kraven på samarbete är inte desamma för Sverige som för en nation som är medlem i en fördragsfäst allians, poängterar ÖB. Militära hot kan vara svårare att urskilja. Hoten kan vara sammansatta med gränsöverskridande orsakssamband. Vår omvärld påverkas av informationsflöden, finansiella flöden, varuflöden, energiflöden, sjukdomar, föroreningar samt hur snabbt vi förflyttar oss i ▶

► dag, fortsätter ÖB. Och kriser i dessa flöden kan också få militära konsekvenser.

Samtidigt som krisscenerierna i vår omvärld blir alltmer komplexa genomgår världen en ekonomisk kris som påverkar Europa och USA på många olika områden. Många undrar om Europa och USA kommer att orka hantera de viktiga förändringar som nu sker i världen. Dessutom förskjuts den globala tyngdpunkten, och därmed USA:s fokus alltmer österut, mot Stilla-havsområdet. Som en konsekvens får Europa räkna med att ta ett större ansvar för den egna

säkerheten. Den ekonomiska krisen får konsekvenser för försvarsbudgetarna i Europa och USA. Det innebär – för att hantera framtida utmaningar – att nationerna vill och måste samarbeta på ett annat sätt än tidigare.

– Rent militärt ser jag flera möjligheter till samarbete såväl i den nordiska kretsen som inom EU, säger Sverker Göranson.

ÖB delar ut medaljerna Sårad i strid samt Försvarsmaktens förtjänstmedalj i samband med Veterandagen 2012. Foto: Niclas Ehlén

Men det finns också trösklar som ibland försvårar samarbetet, trösklar som endast kan lösas genom politiska beslut.

Närområdet, det vill säga Östersjö- och Arktisregionerna, tilldrar sig ett ökat intresse kopplat till energi- och handelsflöden. Det strategiska internationella militära intresset för Östersjön varierar över tiden. Ryssland, Nato samt enskilda Nato-länder övar i vårt närområde. Det understryker behovet av förtroendeskapande åtgärder mellan nationerna. Även Ryssland är mitt uppe i en militärreform. Syftet är att, precis som i Sverige, fram till 2020 skapa ett insatsförsvaret med mindre volym men med högre kvalitet och tillgänglighet. ÖB konstaterar att det är en dynamisk strategisk och militär utveckling som avtecknar sig i vårt omedelbara närområde. Vi måste alltid ha beredskap att möta en omvärldsmiljö som snabbt kan förändras. Operativt måste vi förhålla oss till de militära förmågor som finns i vår närmaste omvärld.

För en överbefälhavare gäller inte 40-timmars arbetsvecka. Under sina första tre år har Sverker Göranson i snitt arbetat hälften av årets helger – förutom långa vardagar.

– En förutsättning har varit att barnen är vuxna och flugit ut samt att min hustru Ann, som har sitt eget heltidsjobb, ställer upp och är delaktig i Försvarsmaktens utveckling.

Sedan är det frågan vad som får en överbefälhavare att känna sig stolt, förutom internationella erkännanden?

– Veterandagen och nationaldagen är sådana tillfällen, säger Sverker Göranson med ett leende. Att träffa den blandning av äldre och unga soldater som gjort skillnad. Det visar verkligen på det mänskliga kapitalets kraft.

TEXT: DEBORA EGENVALL/LEDS &
ROGER MAGNERGÅRD/INFOS

Tre länder – samma frågeställningar

USA, Kanada och Sverige. Tre länder. Ändå är likheterna många – i varje fall när det gäller informationstjänsten.

– Vi brottas med samma frågeställningar, säger informationsdirektör Erik Lagersten.

Han besökte för en tid sedan de två länderna. Syftet med resan var att studera utvecklingen av informationstjänsten, varumärkesarbete och marknads-kommunikation:

– Diskussionerna väckte många nya tankar. Båda länderna har anställda soldater och sjömän och för att locka dessa att söka krävs en hel del arbete, inte minst med marknadsföring, säger han.

Men de bägge ländernas metoder skiljer sig åt:

I Kanada har man precis som i Sverige identifierat två målgrupper som gärna söker sig till Försvarsmakten. Dels handlar det om 18-24 åringar, mest män, som är ute efter äventyr, dels om 25-34-åringar som vill göra en insats av mer humanitär karaktär. Av det skälet har man ändrat tilltalet i sina marknadsföringskampanjer. I stället för att visa coola och actionbetonade bilder försöker man nu vara så realistisk som möjligt.

I USA däremot handlar marknadsföringen mer om att sälja in en livsstil. Där pågår också en ständig tävling mellan de olika försvarsgrenarna:

– Till skillnad mot i Kanada samarbetar armén, flyget, flottan och marin-kåren inte alls vad gäller rekrytering och marknadsföring. De har ett uttryck ”first to contact, first to contract”, säger Erik Lagersten. Och, fortsätter han, det genomsyrar hela deras arbete. Varje försvarsgren har sina rekryteringskontor och det är sällan de hänvisar någon vidare.

Någon sådan utveckling ser inte Erik Lagersten i Sverige:

– Vi kommer att bygga smarta kombinationer av centrala budskap, lokala kampanjer och med de identiteter som fungerar, till exempel Försvarsmakten eller armén eller P 7, beroende på aktuell målgrupp.

I såväl USA som Kanada är just identitetsfrågorna brinnande; vilka varumärken fungerar och vad ska tonas ned?

Erik Lagersten menar att vi i Sverige ligger väl framme vad gäller kvalitén på marknadsföringen av Försvarsmakten, däremot måste vi bli skickligare på nedbruten marknadsanalys:

På ett rekryteringskontor strax utanför Washington D.C. berättar sergeant Holley om vad som väntar när de här tre ungdomarna rycker in i armén. U.S. Army räknar med att det krävs mellan 8-12 personliga kontakter innan soldaten skriver på sitt kontrakt.

– I Kanada vet man ganska exakt i vilka grupper det är lönt att rekrytera skytte-soldater och i vilka områden man når bäst framgång att hitta sjömän. Dit måste vi också komma.

En annan erfarenhet från besöket väcker också tankar kring, hur mycket tid, kraft och pengar rekrytering kostar:

– I Kanada jobbar runt 800 personer med marknadsföring och rekrytering till en försvarsmakt som består av cirka 55 000 personer och i USA räknar U.S. Army med att det krävs 8-12 personliga kontakter för att en enda person ska skriva på ett kontrakt om tjänstgöring.

Precis som i Sverige använder sig både Kanada och USA av sociala medier både i rekryteringssyfte och för nyhetsförmedling, de ligger i framkant.

– Där har vi, som alltid talar om vår öppenhet, mycket att lära. Jag blev överraskad när chefen för U.S. Navy:s informationstjänst kontaktade mig via Facebook. Han lämnade en personlig hälsning och uppgifter om vem vi kunde ringa om något under USA-besöket inte skulle fungera som planerat. Det var ett modernt välkomnande från en konter-amiral, avslutar Erik Lagersten.

TEXT & FOTO: JESPER TENGROTH/INFOS

Major Michael Mailloux beskriver varumärkesarbetet inom den kanadensiska armén för informationsdirektören Erik Lagersten.

Foto: Canadian Forces.

En musikalisk resa

Malin Gustavssons natt är lite orolig eftersom hennes 4-åriga son Viggo får feber. När hon kliver upp för dagen sveper hon en filt om sonen framför tv:n och resten av familjen vaknar till: maken Peter, som är instrumentalpedagog och jobbar som lärare, 6-åriga Agnes och 4-åriga Klara som är Viggos tvillingsyster. Eftersom det är nationaldag har resten av familjen ledigt och Malin kan fokusera på att komma iväg till jobbet i Ursvik, utanför Solna i Stockholm. Som musiker i Arméns musikkår (AMK) är det vardag att helgdag är arbetsdag.

– Jag vet inte hur det går till, svarar Malin skrattande på frågan om hur hon får ihop familjelivet med det oregelbundna arbetet som musiker. Jag har aldrig sett det som ett hinder och jag drivs av spänningen att alla dagar inte ser likadana ut.

Det är Malins sista arbetsdag före semestern. Den börjar med att hon värmer upp på sitt instrument och packar in all utrustning i bussen som tar kåren till Skansen. Det är småkyligt när hon tar plats på scen med ullunderställ under sin M 90. Precis som den första artisten Louise Hoffsten sjunger är det ”Regn-

FAKTA

Namn: Malin Gustavsson

Yrke: Soloflöjtist i AMK, tillsvidareanställd sedan 2009.

Utbildning: 5-årig kandidat- och mastersutbildning från Det Kongelige Danske Musikkonservatorium.

Arbetslivserfarenhet: Har bland annat frilansat i de flesta svenska symfoniorkestrar.

Gör om det blir tid över: Springer i skogen.

Det skulle jag blivit om inte musiker: Läkare.

Favoritmusik: Opera, pop, symfonier, rock, marschmusik...

Direktsändning i SVT av Arméns tapto.

tunga skyar” som hotar att vräka sig in över huvudstaden. Regn vill ingen ha denna dag. Vid fiket letar kåren kaffe i matrummet bakom scenen, men där får de veta att deras kaffe serveras utanför. Stjärnorna får först sina loger och i sista hand söker man en plats för orkestern att byta om och äta på.

- Det sämsta är när vi blir hänvisade att byta om i bussen, det blir så trångt med uniformer och instrument, konstaterar Malin.

Miljonpublik

Under kvällens live-inspelning ska kungafamiljen och annan publik på plats roas, förutom någon miljon tv-tittare. Malin är inte det minsta nervös, att stå i fokus är vardag.

- Ena dagen är det Hoffsten som står framför orkestern, nästa dag är det en solist ur kåren. För mig känns båda lika viktiga och engagemanget är detsamma, men visst blir det en extra tändning när man inser hur stort nationaldagsfirandet på Skansen är, säger Malin.

Att stimma med kollegorna är en nödvändighet för att orka fokusera när det väl gäller.

Dagens repetitioner syftar framför allt till att trimma kamerateamet och få ordning på tekniken. Kårens dirigent har full kontroll över musiken, men i övrigt är det bara att invänta order från produktionsbolaget. Det är ständiga av- och påslagningar. Från väntan till totalt fokus och samspel med den övriga ensemblen och artisterna.

- Musikaliskt sett är den här kvällen ingen stor utmaning för oss. Utmaningen ligger i att leverera ett professionellt resultat vid rätt tillfälle, trots kyla och långa väntetider, säger Malin.

Lunchen intas i Bragehallen, som känns som en blandning mellan ett stall och en gammal folkparksteater. Det är murrigt och fönsterlöst, men kycklingsalladen känns fräsch. Malin berättar att hon i genomsnitt övar två timmar

om dagen, utöver kårens repetitioner och spelningar. Hon har ”sin” tid mellan 20 och 22, efter att barnen har nattats. Det är vad som krävs för att Malin ska vara nöjd med det hon presterar.

- Precis som idrottare arbetar vi med muskler som måste tränas, det går inte att vila för länge, säger hon.

Paradmarsch på Lejonbacken.

Kvällens tv-sändning löper utan störningar, publiken prasslar med sina flaggor och stämningen är på topp. Efteråt rusar Malin till bussen för transport till slottet där det blir tre spelningar. En strålande glad Malin tar farväl iförd kirurghandskar. ”Nej, de hjälper faktiskt inte mot kylan”. Men jakten på den perfekta vanten för blåsare får bli en senare fråga, nu är det dags att snabbt åka till Ursvik för att lasta av utrustningen. Sedan börjar semestern. Huvudstadens nationaldagsfirare är också nöjda: bara några fina droppar regn på hela dagen.

TEXT OCH FOTO: PAULA LEVÄNEN, LIVGARDET

ARBETSDAGEN:

06.00 Väckning hemma i Täby

06.50 På jobbet i Ursvik för att värma upp och samla ihop uniformsdetaljer

08.15 Bussen avgår mot Skansen

09.25 Första repetitionen med artist inleds

10.00 Fika

10.15 Repetition

11.30 Lunch i Bragehallen

12.20 Tillbaka på scenen för repetition

14.00 Kaffe och korintkaka

14.30 Generalrepetition

16.15 Rast med middag och byte till uniformmodell Å (äldre)

18.20 Plats på scenen inför publik och tv-inspelning

20.00 Busstransport till slottet

21.00 Spelar paradmarsch på Lejonbacken

21.30 Spelar tapto för kungafamiljen med vänner på Logården i direktsändning

22.00 Tapto för allmänheten på Yttre borggården

22.30 Lastar ur utrustningen i Ursvik

23.30 Läser tidningen hemma och tar en nattmacka

00.00 Går natttronden för att pussa på barnen.

Somnar.

Kan man bara göra lite skillnad så har man lyckats

Major Bo-Ivan Robertsson tjänstgör sedan i mars som militär-observatör inom FN-insatsen Monusco i provinsen Nordkivu i östra Kongo-Kinshasa. Området är ett av de fattigaste i världen och konflikterna avlöser varandra.

Fem svenska militärobservatörer tjänstgör på olika platser i Kongo, och Bo-Ivan Robertsson är ende svensk i sitt område. Han bor och jobbar för närvarande i Walikale, en by med cirka 15 000 invånare. Infrastrukturen i området är eftersatt och enda möjligheten att ta sig dit är via helikopter. Bo-Ivan delar just nu ett hus med kollegor från Indien, Malaysia, Uruguay, Nepal och Burkina Faso. Denna grupps ansvarsområde är ungefär stort som halva Småland.

– Vi använder huset både som bostad och kontor. Det är ett betonghus med mögel uppåt väggarna, och vi är fyra till

sju personer som delar på en toalett utomhus. El får vi via dieseldriven generator, men bara mellan klockan sju på morgonen och nio på kvällen, berättar Bo-Ivan.

Maten lagas av en lokalanställd kock som lyckas få till goda måltider även om tillgången på råvaror är begränsad. Trots avsaknaden av lyx bor observatörerna betydligt bättre än lokalbefolkningen där extrem fattigdom råder, och Bo-Ivan ser fördelar med att bo i ett hus mitt i byn till skillnad mot att bo på en camp som man ofta gör under andra utlandsinsatser.

– Men det fungerar ju bara om hotbilden mot observatörerna är låg. Det har varit strider i byn och vi har varit nära att evakuera ett par gånger. Min uppgift som observatör är bland annat att inom vårt ansvarsområde inhämta och rapportera information om säkerhetsläget, den humanitära situationen och rapportera in eventuella övergrepp på civilbefolkningen till Monuscos högkvarter, de lokala myndigheterna, polis och militär, så det är bra att vi lever mitt i byn. Observatörerna är FN:s ögon och öron för att Monusco ska kunna upprätthålla sitt mandat, säger han.

Oroligt område

Oroligheterna i de östra delarna av Kongo där Bo-Ivan Robertsson verkar har trappats upp under våren. Milisgrupper härjar i området och även lokal polis och militär gör ibland övergrepp på civilbefolkningen. Bo-Ivan berättar om ett

Bo-Ivan Robertsson när han var hemma på leave.

Foto: Lena Parkvall

exempel där en hel by brändes ned av den lokala militären för att man ville komma åt eftertraktad mark i närheten av viktiga vägar. Befolkningen i den nedbrända byn flydde till grannbyn där de bosatte sig i en skola, med följden att barnen i den byn inte kunde gå i skolan.

– När vi hittade internflyktingarna som bosatt sig i skolan och fick höra vad som hänt medverkade vi till att den lokala militären ställdes inför rätta och till att den by som bränts ned kunde byggas upp igen och flyktingarna kunde återvända hem. Det kändes väldigt bra och jag var mycket glad över att kunna bidra till att det löste sig.

En del av konflikterna har religiös bakgrund, och det finns både kristna och muslimska extremister. Andra konflikter är etniska eller på grund av rent maktbegär, där miliser från olika ursprung och bakgrunder strider om makten och ofta om kontrollen över naturresurser som finansierar deras arméer. Kongo är mycket rikt på naturtillgångar som olja, guld, zink och coltan, som används vid tillverkning av exempelvis komponenter till mobiltelefoner. Fyndigheterna smugglas över gränsen och pengarna hamnar hos lokala milisledare. Civilbefolkningen, även barnen, används ofta som tvångsarbetskraft. Kvinnorna våldtas och används som sexslavar.

Spända diskussioner med internflyktingar inhysta i en skola. Med på bilden är en uruguayisk observatör, en tolk (i randig skjorta), internflyktingarnas representant (skymd av observatören) samt en lokal militär chef (i stor hatt) som hotat internflyktingarna till livet om de inte flyttar ut. Han ville ta delar av skolområdet till eget förfogande. Foto: Bo-Ivan Robertsson

FAKTA

Monuscos mandat kan delas upp i 5 faser

- Fas 1 innebär implementeringen av eld-upphöravtalet, vid behov med tvingande åtgärder (fredsframtvängande åtgärder enl. kapitel VII i FN-stadgan).
- Fas 2 innebär övervakningen av denna implementering och rapporteringen av möjliga överträdelser.
- Fas 3 fokuserar på DDRRR-processen (Disarmament, Demobilization, Repatriation, Resettlement & Reintegration).
- I fas 4 ska MONUC möjliggöra en transition mot fria och trovärdiga val.
- I fas 5 ska MONUC stödja den valda regeringen i säkerhetssektorns reformering samt i implementeringen av de stiftade demokratiska institutionerna. Fas 5 inleddes under 2007, och i den senaste resolutionen påpekar säkerhetsrådet vikten av att denna reform genomförs och att integreringen och bildandet av en ny försvarsmakt fortsätter. Denna fas kommer delvis att överlappa övriga faser.

Bybor som flytt undan strider i Kitchangaområdet, Nordkivu.

Foto: Major Anders Szili, svensk observatör.

Som militärobservatör är Bo-Ivan Robertsson obehäpnad, och gruppen där han tjänstgör samarbetar vid behov av eskort eller beskydd med indiska FN-säkerhetsstyrkor som är på plats, och den lokala militär och polis som godkänts av regeringen. Ibland består milisgrupperna av personer som tidigare tjänstgjort inom armén eller polisen och som brutit sig loss.

– Man kan egentligen aldrig lita på någon, och för att kunna bidra till att lösa de stora problemen i Kongo tror jag att FN behöver se över mandatet och effektiviteten inom Monusco. Men situationen är mycket svår och en lösning kräver enorma insatser från kongolesiska regeringen, grannländerna och från världssamfundet.

Kontakt med omvärlden

Bo-Ivan pratar regelbundet med de övriga svenska observatörerna och sin fru i telefon och håller lite kontakt med släkt och vänner via sociala medier.

– Men jag blir lite avundsjuk när jag läser allas uppdateringar om grillningar och annat på till exempel Facebook, säger han.

När Försvarets forum träffar Bo-Ivan Robertsson är han hemma på en av de fyra fria hemresor han får under det år han tjänstgör i Kongo.

– Observatörsyrket är ofta mycket jobbigt med stora umbäranden men är fantastiskt på sitt sätt, jag får uppleva och utträtta saker, se platser och träffa människor som man aldrig ens kan föreställa sig. Sedan om man gör lite skillnad så har man ju lyckats med sitt arbete. Ändå är det en obeskrivlig känsla när planet landar på Arlanda och man är hemma i Sverige och Stockholm igen säger han.

Bo-Ivan kommer att vara tillbaka i Kongo igen lagom för att fira den svenska nationaldagen tillsammans med de andra svenska observatörerna.

– Vi kommer att fira nationaldagen i Gorma som är huvudstad i norra Kivu-provinsen i östra delen av Kongo-Kinshasa.

Det är ovärderligt att ibland träffa mina svenska kollegor som också är på plats i landet, eftersom jag är ensam svensk i mitt område och de kulturella skillnaderna mellan oss som bor och jobbar ihop är stora, säger han.

TEXT: LENA PARKVALL/INFOS

FAKTA

Namn: Bo-Ivan Robertsson

Ålder: 46

Hemma: Utvecklingsofficer på Högkvarteret. Bor i Stockholm med fru och två bonusbarn.

På uppdrag: Som militärobservatör i Kongo inom FN-ledda Monusco, (the United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo).

Monusco etablerades 1999 under namnet Monuc, och omfattas geografiskt av Demokratiska republiken Kongo (DR Kongo).

Tidigare utlandstjänst: Kambodja 1998-1999 och Kashmir i Pakistan och Indien 2007-2008.

På utlandsuppdrag med familjen

Försvarsmakten saknar högre utbildning för specialistofficerare. Därför åker Fredrik Andersson till amerikanska Fort Bliss – hans första utlandsuppdrag med familjen.

Under djungelträningen i Belize 2007 kallades kapten Fredrik Andersson för Gandalf av kollegorna i brittiska SAS. Skägget överlevde Kosovo och Afghanistan, men nu är det borta. En slätrakad bataljonsförvaltare möter upp på Skövdes tågstation.

– Jag har tillämpat "the grooming standard", säger Fredrik Andersson på mjuk västgötska. Det är lika bra att undvika onödig social friktion. Jag vet inte alls vad som väntar i Texas.

Om mindre än ett dygn lyfter planet. 42-åriga Fredrik Andersson ska bli förste svensk att gå en Sergeants Major Course vid Fort Bliss i El Paso, USA:s högsta utbildning för specialistofficerare.

Oga för detaljer

De nya kängorna har gått in och pole-rats upp och persedlar för ett år har packats i prydligt uppradade kollin. Flaggor har sytts fast. Snus har köpts. Fortfarande återstår en del att lösa.

– Jag märkte att äldsta dottern inte var helt på topp i morse, och det har nog att göra med att jag åker bort igen. Jag vet inte om det är jobbet i sig eller hur jag är som person, men mitt yrkesval har helt klart tårt på familjen. Just nu är jag rätt odräglig hemma. Man är fysiskt där, men mentalt frånvarande.

Det är det där med detaljer. Fredrik Andersson kan inte lämna något åt slumpen.

– Det hade varit svårt att vara jag i en stabsmiljö. Ett skrivet dokument kan du ju förbättra i oändlighet.

Familjen följer med

Skaraborgs regemente ligger bara någon minut från stationen. Fredrik parkerar

sin svarta V50 bredvid soldathemmet, ett rött hus med vita knutar. Här fick hans fru Ann hjälp med barnpassning förra hösten, medan Fredrik var i Afghanistan med FS 21. Nu behöver familjen inte vänta lika länge; om tio veckor flyttar de efter till Texas.

– Jag hade inte kunnat åka iväg annars, konstaterar Fredrik Andersson.

Uppdraget i USA blir att hitta sätt att utveckla Försvarsmaktens specialistofficerssystem, som i dag saknar en modell för högre utbildning. I kommentarsfältet på den försvarspolitiska bloggen Wisemans Wisdoms liknas det ändå vid en bjudresa. "Alla eller ingen till nåt Fort Bliss," menar en anonym skribent.

– Jag gör detta för att utveckla specialistofficerarna. Om utbildningen ändå ses som en räkmacka så är det en välförtjänt sådan. För första gången kan familjen få ut något extra av mitt yrkesval.

Fredrik känner att familjen fått betala för de militära meriterna som fyllt hans sex sidor långa CV. Medan han var i Belize låg hustrun hemma gravid och magsjuk. Sedan yngsta dottern föddes för fem år sedan har Fredrik tillbringat 13 månader i utlandstjänst.

- Extraersättningen för utlandsinsatserna har gått till semesterar för att föra samman familjen igen.

Omtyckt i främre leden

Det är från sin far som Fredrik ärvt inställningen att ge allt i jobbet, med eftermälet som enda återbetalning. Hans närvaro har uppskattats i de främre leden. Hemma finns utmärkelsen "Årets kapten 2002". Då och då trillar hälsningar in i inkorgen, från tidigare stridskamrater som saknar hans omtanke och lugnande ord.

FAKTA

USASMA

United States Army Sergeants Major Academy är USA:s främsta utbildning för underofficerare. Fokus är utvecklat ledarskap och problemlösning. Fredrik Andersson blir förste svensk på skolan, bland årets drygt 30 utländska elever.
usasma.bliss.army.mil

- Som operationsofficer i Afghanistan såg jag till att alltid prata med varje soldat när de rullade ut. Om jag hjälpt till att utforma operationen ville jag följa med själv.

Den inställningen ledde till ännu en erfarenhet på CV:t.

- 16 juli 2011. Det var då vi var i strid.

Fredrik minns varje detalj: växtligheten som stack genom uniformen, doften av svett och unket dike, ljudet av en raketgevärsgrenad som träffar en finsk Sisu-vagn. Insikten att allt var som på övning. Han ångrar inte att han följde med.

- Om det jag skriver på ett papper kan innebära att människor dör så vill jag vara med och se till att den genomförs säkert.

I Texas väntar inga stridskontakter. Där handlar det istället om att hitta hus och skola åt barnen och hjälpa dem trivas i en ny kultur.

- Jag är glad att kunna ge dem samma möjlighet som jag haft genom jobbet, att möta en annan kultur än den svenska.

FAKTA

Namn: Fredrik J Andersson

Ålder: 42

Kommer från: Lidköping

Yrke: Bataljonsförvaltare, P 4

Kuriosa: Har sytt alltifrån krådräkter till barnens skolpjäs, till flaggor för Bogaland-scenariot.

Fredriks lästips: "Cypern" och "Katanga" av Jonas Wærn

"Krigare" av Johanne Hildebrandt

"One bullet away" av Nathaniel Fick

"Generation Kill" av Evan Wright

Fredrik kisar bort över P 4:s gräsmattor, mot Markstridsskolans låga gula byggnad. Bortom den ligger en sjö där hans barn brukar bada om sommaren. På sitt första uppdrag med familjen är det just arbetsplatsen han kommer att sakna.

- El Paso är ju lika brunt som Afghanistan.

TEXT: MATS BAX

FOTO: PRIVAT

Taggade för bemanningsarbete

Under två dagar i mitten av juni samlades 120 chefer, HR-ansvariga och fackliga företrädare på MHS Karlberg för att gå igenom hur bemanningen av organisation 2013 ska gå till.

Metodtestet var en förövning inför det bemanningsarbete som ska pågå mellan den 20 augusti och 27 september. Innan dess ska förbanden själva göra ett så kallat bemanningsutlägg av sin personal på den egna organisationsenheten. För många var det därför angeläget att få reda ut bemanningsprinciperna och få en inblick i bemanningsmodulen i Prio som ska stödja arbetet.

Dubbelbemanning vid behov

Dagarna inleddes av Försvarsmaktens nye omstruktureringsledare, generalmajor Gunnar Karlson, som klargjorde

att han kommer fortsätta arbetet enligt tidigare inriktning.

En nyhet för åhörarna var att tjänstlediga, elever och medarbetare under rehabilitering ska placeras på en befattning vars krav motsvarar deras kompetens om de varit på plats, färdigutbildade eller klara med sin rehabilitering. I bemanningen kan sedan beslut fattas av FM OL att befattningen får dubbelbemännas om verksamheten inte tål en vakans.

– Fördelen blir, jämfört med att lägga dessa medarbetare i en separat organisationskloss, att alla har en chef som har ansvar att följa upp dem, sa brigadgeneral Patrik Dahle som höll i de två dagarna.

P 7 och HR-centrum beskrev sina erfarenheter efter att ha provbemannat med stöd av Prio. De visade exempel på olika sätt att analysera resultatet. Båda förbanden var överens: Modulen är lätt att lära sig och att använda. Det här skulle vi börjat använda för länge sedan, sa de bland annat.

Inga "dreamteams"

Nyutbildade officerare var ett ämne som diskuterades, och om dessa måste placeras på officersbefattningar redan från början i FM Org 13. Patrik Dahle konstaterade att Försvarsmakten redan har gjort vägvalet. Tvåbefälssystemet

Patrik Dahle, tidigare FM OL, ledde metodtestet.

Många passade på att ställa frågor när metoden för bemanningsarbetet gick igenom.

FÖRKLARINGAR

FM Org 13

Försvarsmaktens organisation 2013

FM OL

Försvarsmaktens omstruktureringsledare

ATO

Arbetstagarorganisationer

FM Uppdrag

Tidsbegränsade bemanningsuppdrag hos andra myndigheter

Produktionsledare

Cheferna för PROD ARMÉ, PROD MARIN, RROD FLYG, PROD LEDUND, PROD LOG, PROD UTB och PROD RIKSHV

ska införas. De nyexaminerade officerarna är liksom specialistofficerarna, rätt utbildade.

- De kommer naturligtvis inte från början ha en gedigen erfarenhet, men då får förbandet se till att det finns personer runt omkring som kan stötta dem, sa han.

Förhandlingschefen Ulf Olsson beskrev det arbetsrättsliga regelverket som bemanningen ska förhålla sig till. Bemanningen utgår från "tillräckliga kvalifikationer" enligt Arbetsdomstolens definition, så eventuella försök att skapa "dreamteams" godkänns inte. Han beto- nade också att förbandens förberedande

arbete ska göras partsgemensamt, och under bemanningsarbetet kommer för- handlingar med ATO ske kontinuerligt.

Ytterligare ingångsvärden:

- Numerärt finns det cirka 200 fler civilanställda än oberoende befattningar i FM Org 13.
- Pendlingen ska minska i omfattning.
- Mellan fyra och fem tusen officerare kommer att placeras i befattning som specialistofficer.

TEXT: KRISTINA ÅSTRAND BOHMAN/INFOS

FOTO: TORBJÖRN F GUSTAFSSON/MHS K

SÅ GÅR BEMANNINGEN TILL

Bemanningen av Försvarsmaktens organisation 2013 är ett led i reformeringen mot ett mer tillgängligt försvar. Krigsförbanden får en tydligare roll och tvåbefälssystemet för yrkesofficerare implementeras.

Vid bemanningen tar Försvarsmakten ett samlat grepp över hela organisationen. Arbetet leds centralt med lokal delaktighet från både förband och ATO. Systemkritiska vakanser ska kunna bemannas med medarbetare som den enskilde förbandschefen eller produktionsledaren inte själv förfogar över.

Metoden kan beskrivas som en bemanning i flera varv, se illustrationen. Först matchas medarbetares kompetenser mot befattningarnas krav. Därefter analyseras vakansläget och ansvariga chefer prövar om läget är acceptabelt eller om ett nytt varv ska göras.

När sista varvet är avslutat är organisationen bemannad och dagens geografiska och kompetensmässiga obalanser åtgärdade så långt det är möjligt.

Tidsplan

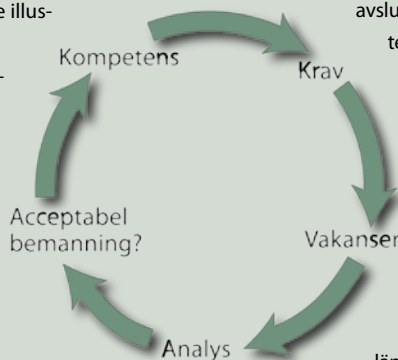
13-17 augusti: FM OL analyserar utgångsläget inför bemanningen. Förbanden sänder in ett bemanningsutlägg med egen personal på sina krigsförband, basorganisation och FM uppdrag, och registrerar in underlaget i Prio.

20-24 augusti: Chefen för Högkvarteret och respektive produktionsledare bemannar sina egna organisationsenheter utifrån förbandens underlag i Prio. Inom respektive stridskraft fördelas de individer som förbanden inte lagt in i någon befattning och vid behov omprövas förbandens tidigare utlägg. Varje dag sker en återrapportering till FM OL och ATO.

27-31 augusti: Processen återupprepas men nu kan medarbetare omfördelas inom hela myndigheten och mellan stridskrafter.

3-6 september: FM OL leder det avslutande bemanningsarbetet. Här bedöms bland annat ingå ett turordningsarbete för de orter där övertalighet konstaterats. Även personalärenden som kräver särskild hänsyn kommer att hanteras. Medarbetare som får besked om placering ska lämna svar senast 21 september.

17-27 september: FM OL och ATO analyserar resultatet kopplat till medarbetarnas svar. De individer som inte tidigare fått en placering prövas mot eventuella vakanser som uppstår när medarbetare tackat nej. De som får ett erbjudande i detta skede ska svara senast 12 oktober.

Några röster under metod- testet den 12 till 13 juni

1. Vad var mest värdefullt under dagarna?
2. Kan medarbetare vara trygga med att de blir korrekt hanterade?
3. Behövs fler centrala styrningar – återstår frågetecken?

Jan Hejdeman, HR-chef på Marinbasen

1. Att få veta bemanningsprinciper och tidsplaner. Det är viktigt att frågetecken rätas ut så vi gör bemanningsutlägget på ett riktigt sätt innan bemanningsarbetet.
2. Ja, processen är ordentligt beskriven, arbetsrättslig och framtagen tillsammans med ATO. Det viktigaste är att inte lova någon något i förväg.
3. Nej, det ger sig efterhand. Eftersom det handlar om människor går det inte att förutse allt innan.

Fredrik Frölen, HR-generalist på Livgardet

1. Att få ta del av de senaste besluten. Det blev en skön avstämning, att vi på Livgardet tänkt rätt och arbetat partsgemensamt. Det ska bli intressant att lära mer om Prio.
2. Korrekt ja, men många civilanställda känner sig illa behandlade för att de inte fick chansen att söka pensionsersättning. Delaktigheten kunde också varit bättre, nu kommer nog många gå och vara oroliga under semestern – kanske i onödan.
3. Ja, till exempel hur vi ska bemanna brigadstaberna.

Mikael Christoffersson, chef för Luftstridskolan

1. Att kunna jämföra vårt förberedelsearbete med hur andra gjort. Är ganska lugn inför vårt fortsatta arbete även om mycket av analysarbetet måste ske under sommaren när det är svårt att samla chefer och ATO.
2. Ja, absolut korrekt. Hittills har det gjorts ett bra arbete, även med lokala ATO. Vid mina arbetsplatsbesök möter jag engagerade chefer och folk är omtänksamma.
3. Nej. Det som kommer upp får lösas vecka ett och två vid bemanningen.

Försvarsmakten köper tillbaka lärdomar som den militärpsykologiska forskningen en gång i tiden lärt ut till den civila ledarskapsvärlden. Ledarskapsbumerangen har kommit tillbaka.

Foto: Sara-Josefina Holby

Ledarskapsbumerangen

Militära förband har länge setts som föredömen inom ledarskap. Begreppet 'Den militära befälhavaren' har historiskt varit en förebild för många statsmän och under industrialiseringen inspirerades även företagsledare av Napoleon och von Clausewitz i sin strävan att effektivt leda stora företag och organisationer.

Det senaste århundradet har gett ännu större militärpsykologiska framsteg. Att leda människor i pressade och ibland livshotande situationer ger unika erfarenheter. Inom bland annat ledarskap, grupputveckling och stresshantering har dessa erfarenheter banat väg för utveckling och forskning.

Kvitton på utbildnings kvalitet kan ses i att många officerare lyckas bra på chefspositioner inom näringslivet och de

offentliga organisationerna, samt att militära utbildningar i grupputveckling och ledarskap är starkt efterfrågade på den civila marknaden. Denna ledarskapsexport är fullt naturlig och något som stärker vår trovärdighet inom ett område där vi faktiskt har hög kompetens.

Men under de senaste åren har det omvända börjat inträffa. I brist på tid, resurser eller kritiskt tänkande hyrs "det senaste" av civil ledarskapsutbildning in för militär personal. Ett exempel är utbildningen i coachande förhållnings-sätt. Då kavajkonsulten engagerat pratar om att delegera uppgifter till de som har detaljkunskap och att ibland mana underställda att ta initiativ istället för att ge lösningen vet han förmodligen inte hur rätt han har. Konsultens "civila" sätt att delegera brukar soldater benäm-

na uppdragstaktik och att anpassa sitt ledarskap efter person och situation är grunden i ett situationsanpassat ledarskap – båda historiska hörnstenar för det moderna militära ledarskapet.

I sitt sammanhang är situationen smått komisk. Försvarsmakten köper tillbaka utbildning inom något som den militärpsykologiska forskningen en gång i tiden lärt ut till den civila ledarskapsvärlden. Ledarskapsbumerangen har kommit tillbaka.

Ett sätt att återupprätta organisationens självförtroende borde vara att lita på militärt ledarskap och föregångsmannaskap framför civil bumerang-kunskap, så att ledarskapsexporten istället kan gestaltas av en varpa.

TEXT: DAVID BERGMAN/LEDR

Stöd till hela världen

Varje vecka ger ammunitionstekniska avdelningen på Swedec i Eksjö stöd vid ammunitions- och minröjningsverksamhet. Ofta ges stöd till Forsvarsmaktens ammunitionsröjare men även till bland annat polisen och personal vid MSB då de hittar oidentifierad ammunition.

Swedec ammunitionstekniska avdelning sammanställer teknisk information kring ammunition som stöd till ammunitions- och minröjningsverksamhet. Avdelningen tar fram information som den sedan bearbetar och delger genom ammunitionsdatabasen EOD IS (Explosive Ordnance Disposal Information System).

Löjtnant Johan Eklöf, avdelningschef, har arbetat på avdelningen sedan starten 2007 och anser att avdelningen är viktig för att ammunitionsröjning ska fungera.

Eftersom ammunitionsröjare behöver ammunitionsteknisk information, så måste det finnas någonstans där den inhämtas, bearbetas och delges, säger löjtnant Johan Eklöf.

Viktiga källor

Avdelningen använder sig främst av fem källor då de ger stöd; databasen EOD IS som innehåller 4 000 objekt, en informationsbank som består av 7 000 mappar, en bildbank med över 70 000 bilder, olika böcker samt det kontaktnät som man byggt upp genom åren.

Man gör även informationsinhämtningsresor för att öka innehållet i EOD IS. Enligt Michael Henebratt, hand-

läggare för ammunitionsteknisk information, är informationsinhämtningen en viktig del av arbetet.

- Ofta får man motstridiga uppgifter. Det bästa sättet är att väga, mäta och fotografera själv så man vet att det blir rätt, säger Michael Henebratt.

Identifiering av objekt

Några gånger i veckan får avdelningen frågor om identifiering. Ofta är det polisen eller ammunitionsröjare som behöver stöd. Avdelningen ger även ammunitionstekniskt hotbildsunderlag, vilket är en analys över vilken ammunition som är vanlig i ett område. Enligt Pär Carlsson, handläggare för ammunitionsteknisk information, är det många olika typer av ammunition som behöver identifieras.

- Polisen behöver ofta hjälp med att identifiera allt från gamla sprängkapslar till stora sjöminor, säger Pär Carlsson.

Tidigare erfarenheter som ammunitionsröjare kan vara till hjälp när man ger stöd, anser Michael Henebratt och Pär Carlsson. Michael Henebratt har varit på fyra utlandstjänstgöringar, Pär Carlsson på sex.

- Utlandstjänstgöringarna har gett mig förståelse för dem som jag stödjer. Jag vet vad de vill ha för information, vilka tidsperspektiv de har och hur de arbetar, säger Pär Carlsson.

Ammunitionstekniska avdelningen kom nyligen hem ifrån en informationsinhämtningsresa i Nederländerna. På bilden är löjtnant Johan Eklöf och handläggare Pär Carlsson. Den nederländske läraren Erick Kielman var en av kontaktpersonerna under resan.

Michael Henebratt, som på bilden fotograferar en 155mm rökgranat, anser att det bästa sättet för att få korrekt information är att väga, mäta och fotografera själv.

Michael Henebratt, löjtnant Johan Eklöf och Pär Carlsson har tillsammans varit på 18 ammunitionsrelaterade utlandstjänstgöringar.

TEXT & FOTO:
ANNICKA ERICSSON/SWEDEC

Prins Carl Philip lägger ned krans vid FN-monumentet.

Sveriges veteraner hyllades

Den 29 maj firades Veterandagen vid FN-monumentet vid Sjöhistoriska museet på Djurgården i Stockholm. Vid ceremonin hyllades Sveriges veteraner och minnet av stupade hedrades. Medverkade gjorde bland andra Prins Carl Philip, försvarsminister Karin Enström och överbefälhavare Sverker Göranson.

- Sedan de internationella militära insatserna inleddes, har mer än 100 000 svenskar tjänstgjort i svenska insatser utomlands. Vi har all anledning att känna tacksamhet och stolthet över de insatser som så många svenskar har gjort och för närvarande gör, oavsett var och när de görs, sa Sverker Göranson i sitt inledningstal.

Veterandagen är en årligt återkommande ceremoni för att hedra personal

Foto: Johan Lundahl

som deltar eller har deltagit i internationella militära operationer och för att högtidlighålla minnet av stupade och omkomna. Tidigare har liknande ceremonier hållits i anslutning till FN-dagen den 24 oktober, men sedan 2008 är det den 29 maj som gäller. Veterandagen, som från och med i år har statsceremoniell status, är gemensam för alla myndigheter som har utlandsveteraner. Representanter från Rikspolisstyrelsen,

Kriminalvården, Folke Bernadotte-akademien, Tullverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och SIDA fanns också på plats.

Ceremonin ramades in av arméns musikkår, kadettkompani från Militärhögskolan Karlberg samt fanvakt och honnörsstyrka från Livgardet. Vid FN-monumentet lades kransar ned av prins Carl Philip och ordföranden för veteranförbundet Fredsbaskrarna, Bo Wranker. Försvarsmaktens fältprost Sten Elmberg höll ett anförande.

Hedrades med medalj

Försvarsmaktens medalj för sårade i strid och förtjänstmedalj med och utan

svärd delades ut av ÖB. Medaljen finns i guld och silver och bärs i ett band där det röda symboliserar blod och det svarta sorg. Silvermedaljen delas ut till försvarsmaktspersonal som skadats i strid. Guldmedaljen kan postumt delas ut till den som stupat i strid. På medaljerna finns en lagerkrans och texten "Med livet som insats" och "För Sverige" samt namn på den som får den.

Försvarsmaktens medalj för sårade i strid, i silver delades vid veterandagen ut till 18 personer för insatser från 1957 och fram till 2011. Medaljörerna har verkat i Gaza, Kongo, Libanon och Afghanistan. Försvarsmaktens förtjänstmedalj i guld med svärd delades ut till åtta personer för

förtjänstfulla insatser i strid i Afghanistan under 2009 och 2010. Försvarsmaktens förtjänstmedalj i silver med svärd delades ut till tio personer för förtjänstfulla insatser i strid i Afghanistan under 2010, och en person fick Försvarsmaktens förtjänstmedalj utan svärd för sina insatser i Afghanistan 2010.

Även på nationaldagen medaljerades ett trettiotal veteraner för sina insatser i bland annat Libanon, Bosnien, forna Jugoslavien och Afghanistan i samband med högvaktsavlösningen på Kungliga slottet i Stockholm.

TEXT: LENA PARKVALL/INFOS

FOTO: NIKLAS EHLÉN/COMBAT CAMERA

Ceremonin ramades in av arméns musikkår, kadettkompani från Militärhögskolan i Karlberg samt fanvakt och honnörsstyrkan från Livgardet.

Så löser Prio-chefen lagerstrulet

Efter vårens svårigheter börjar nu Försvarsmaktens materielförsörjning komma på fötter. Flottiljamiral Thomas Engevall räknar med full kapacitet under oktober.

När Försvarsmaktens logistik- och personalhantering gick över till system Prio i februari slog det hårt mot reservdelshanteringen. På centrallagret i Arboga sjönk de dagliga utleveranserna från cirka 1 200 till 300, med markbundna Gripenplan och tusentals förlorade arbetstimmar som följd. "Inget annat än ett misslyckande," sade Magnus Liljegren, ställföreträdande flottiljchef på F 17, till Sveriges radio.

Flottiljamiral Thomas Engevall, chef för Prio-införandet, håller med om att problemen med reservdelsförsörjningen blev större än beräknat.

- Det berodde delvis på att systemet tagits fram med de mindre garnisonslagren i åtanke, men inte optimerats för centrallagrets mer komplexa plockhantering. Den felanpassningen har nu åtgärdats. En annan orsak var att vi underskattade behovet av detaljerade användarinstruktioner och utbildning hos personalen, säger Thomas Engevall.

Inför driftsättningen hade en fjärdedel av centrallagrets personal utbildats i systemet, en i efterhand för låg andel medger Thomas Engevall. Detta har åtgärdats under våren, både med lärarledd handledning och nytt material för självstudier.

- I dag är utbildningsstatusen på centrallagret tämligen god. Nu fortsätter vi med garnisons- och filiallagren. Min bedömning är att försörjningen av reservmateriel kommer att vara uppe i 75 procent av tidigare kapacitet nu innan sommaren och 100 procent i oktober.

Ett supportteam arbetar tillsammans med leverantören IBM med att identifiera och åtgärda de upplevda problemen. Flera användare beskriver Prio som

mer krävande och komplext än det tidigare använda systemet Delta.

- Jag håller med om att gränssnittet är långt ifrån intuitivt. Man måste ge sig tid att lära sig systemet och ge det en chans men vi för också en löpande dialog om hur vi kan förenkla återkommande arbetsuppgifter och "klistra på" mer användarvänliga portaler, likt den som används vid resebeställningar, säger Thomas Engevall.

"Försörjningen av reservmateriel kommer att vara uppe i 100 procent under oktober."

Enligt Prio-chefen återstår nu tre utmaningar: centrallagrets återanskaffning av materiel, tydligare användarinstruktioner samt utbildning för dem som arbetar längst ut i beslutskedjan. Särskilt undersöks hur plutonchefernas administrativa börda kan lättas.

- Kritiken mot att Försvarsmakten implementerar Prio samtidigt som vi genomför HR-transformationen och omstruktureringen både förstärker och respekterar jag, men alla tre delarna är viktiga och måste göras. Vad vi tittar på är att underlätta administrationen i Prio för dem som har ett stort antal soldater eller sjömän att hantera så att den inte ska ta mer tid än nödvändigt, säger Thomas Engevall.

Att vårens logistikproblem uppmärksammats i medierna blåste nytt liv i diskussionen om Prios vara eller icke vara. En som ställde sig frågan var försvarsutskottets Annicka Engblom (m), som dock avvaktade med svar:

"Ännu ser jag ingen anledning att måla fan på väggen. I alla fall inte innan införandet fått tid på sig. Syftet med Prio är viktigt. Försvarsmakten måste kunna ha koll på sin verksamhet," skriver Englund på sin blogg.

På försvarsmaktsorienterade bloggar längre ner i beslutskedjan påtalas ironin i att det system som skulle effektivisera Försvarsmakten nu istället sänker den operativa förmågan. Thomas Engevall menar att det är en övergående fas, och att liknande mönster syns i såväl Kanada, Norge och Danmark, som använder Prio-liknande lösningar.

- Innan årsskiftet har vi kommit förbi det stadiet. Då är det inte Prio som sätter gränserna, utan skapar möjligheter.

Forskning på införandet av affärssystem som Prio visar dock att det fordras viss anpassning av verksamheten till systemet för att nå framgång.

- Där faller ansvaret på hela organisationen, chefer såväl som på den enskilde medarbetaren, att lära sig de nya rutinerna och utveckla sitt arbetssätt så att systemet blir effektivt, självklart med stöd och adekvat utbildning. Det är just sådana, mycket hängivna, insatser sedan driftsättningen i februari hos personalen i reservmaterielkedjan som gör att prognoserna för när vi är tillbaka i "full kapacitet" är mer positiva i dag än för ett par månader sedan.

Innan dess att reservdelsförsörjningen är under full kontroll väntar Thomas Engevall med besked om när de avslutande stegen fem och sex införs. Att helt avbryta fortsatt utveckling av projektet ser han inte som en reell möjlighet.

- Införandet av Prio är ett strategiskt val för Försvarsmakten. Det är den väg vi valt och det vi väljer att gå vidare med. Inför varje nytt steg utvärderar vi situationen och prövar om andra alternativ leder till bättre, snabbare eller billigare resultat. Hitintills har inga sådana alternativ kunnat identifieras och jag skulle bli väldigt förvånad om vi skulle hitta några sådana lösningar när vi nu genomför motsvarande prövning inför Införande 5-6, säger Thomas Engevall.

TEXT: MATS BAX

Det har snart gått tre månader sedan den 25:e Kosovostyrkan tog över ansvaret och uppgifter för den svenska insatsen i Kosovo. Huvuddelen av personalen kommer från Trängregementet i Skövde. För den som är intresserad av att läsa mer om insatsen i Kosovo så rekommenderas läsvärda artiklar på forsvarsmakten.se under Kosovo, Där kan du läsa "En dag som militärpolis i Kosovo" och "Serbiska valet i Kosovo".

Försvarsmakten på Pride 2012

Försvarsmakten deltar även i år i Stockholm Pride, 30 juli till 4 augusti.

- Årets tema "Tillsammans" passar väl in i vårt värdegrundsarbete säger Fredrik Grip, ansvarig för Pride på HRC. Försvarsmakten kommer att finnas i Pride park i Tantolunden hela veckan och deltar i paraden 4 augusti där även TRM, FMV och FHS välkomnas att delta.

- Gå gärna med och visa ditt stöd, oavsett om du räknar in dig i HBTQ-familjen eller inte.

Anmäl dig senast 5 juli till hr-direkt@mil.se. Ange mobilnummer och e-postadress som du nås på i sommar. Mer information kommer att skickas ut via e-post/SMS samt löpande publikationer på Emil, www.forsvarsmakten.se och www.gaysoldat.se ♦

FM HRC

Foto: Försvarsmakten

NYTT I ARBETSDATORN

Införandet av e-postlösningen kommer att påbörjas efter semestern. Den lanseras stegvis med test och försök med hjälp av pilotinföranden. E-postlådorna med e-post, kalender, kontakter och uppgifter/att-göra kommer att flyttas över från FMG till det nya systemet utan att användaren själv behöver göra något.

- Inte bara har vi kommit en bra bit på vägen i arbetet med att modernisera och uppdatera Försvarsmaktens IT-miljö men även på vilket sätt vi se på IT/IS som tjänster. Det kommer att i grunden påverka hur vi arbetar med att leda och styra IT/IS i Försvarsmakten, säger Peter Haglind, CIO.

För er som inte tagit del av Microsoft Office-paket för hemmabruk så är det fortfarande tillgängligt för yrkesofficerare och civilanställda i Försvarsmakten. Avtalet gäller fram till 2014-04-30 och priset är 12,95 euro.

FÖRSVARSMAKTEN

FÖRSVARETS FORUM
SE-107 85 STOCKHOLM

Posttidning B

FÖRSVARSMAKTEN I ALMEDALEN

Debatten och samtalen fortsätter! Försvarets roll och uppgifter står i fokus för vårt deltagande i Almedalen 1–5 juli.

Försvarmakten är en av medarrangörerna på Säkerhetspolitiskt sommartorg – ett forum för säkerhetspolitiska diskussioner under Almedalsveckan. Mer på webbplatsen www.sommartorg.se där också alla seminarier sänds direkt och i efterhand.

Representanter från Försvarmakten medverkar också i en rad seminarier hos andra arrangörer.

Du som är på plats i Visby är hjärtligt välkommen på visning av HMS Carlskrona som ligger centralt i Visby hamn under veckan, måndag den 2 juli till torsdag den 5 juli klockan 13–16.

Mer om Försvarmakten i Almedalen på www.forsvarsmakten.se/almedalen2012